

Оссолінські колекції.

CD – диск виконано в рамках угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Оссолінські колекції.

CD – диск виконано в рамках угоди укладеної з квітня 2004 р. між Львівською науковою бібліотекою НАН України у Львові і Національним Закладом ім. Оссолінських у Вроцлаві.

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.

Zespół (fond) 103.

ARCHIWUM SAPIEHÓW Z KRASICZYNA

V. ARCHIWUM STANISŁAWA ZAMOYSKIEGO

128. Zamoysciana 1812-1885 (m.in. Papiery osobiste i rodzinne Stanisława Zamoyskiego 1830-1832, obwieszczenia, rozkazy, akta konfederacji generalnej Królestwa Polskiego 1812-1813, listy Adama Czartoryskiego i różnych osób do S. Zamoyskiego). Część 15.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

7. Aber 1816 Warszawa

Notaty które bytem robił względem urzędowania
Ordynacji pod różnymi względami, użone w Roku 1804
y 1808 w Książce Kottay, a które teraz z tej Książki
wyciągnętem żeby ich użyć.

714. / II. c

Zamojski

57.

Podział Dobrej Ordynacji na udrziaty spisany R. 1822.

Ogółem w Wydziale	w wydziale		w wydziale		Razem w całej ordynacji	
I	II	III				
Miaet	2.	5.	4.			9.
Folwarkow	56.	24.	26.			86.
Reswirów	8.	8.	6.			22.
Tartakow	2.	1.	4.			7.
Gontarni	2.	2.	5.			9.
Cegielni	4.	5.	5.			14.
Wapniarcho	2.	1.	4.			7.

W3 Tartakow mało. Był wietrzny w dymie, ale się spalił. Działowka dobra robiona tylko w kieszpola y soli. Jest nadzieja się w Janowie robić bzdą niestety kiedy zaski robisz. W kieszpola misia robisz, może by działowka mogła być. R. 1822

Podział Dóbr Państwa Ordynacji Łanowskiej na Wydziały w Roku 1822

I^{ty}

II^{ty}

III^{ty}

Oficyalistów Naczelni Wydziałów

Administrator Jmci Pan **Duszkiewicz**
 Pisarz Prowentowy " **Dzadzkański**
 Kucharski " **Kowalewski**

Administrator Jmci Pan **Pawłowski**
 Pisarz Prowentowy " **Piórkowski**
 Kucharski " **Przyłucki**

Administrator Jmci Pan **Czerwinski**
 Pisarz Prowentowy " **Jurkowski**
 Kucharski " **Ciepłowski**

Dobych mactew

Klasa	I ^{ty}				Klasa	II ^{ty}				Klasa	III ^{ty}														
	Własność	Własność	Własność	Własność		Własność	Własność	Własność	Własność		Własność	Własność	Własność	Własność											
1. Podgórze	2. Białobrzegi	3. Białobrzegi	4. Białobrzegi	5. Białobrzegi	6. Białobrzegi	7. Białobrzegi	8. Białobrzegi	9. Białobrzegi	10. Białobrzegi	11. Białobrzegi	12. Białobrzegi	13. Białobrzegi	14. Białobrzegi	15. Białobrzegi	16. Białobrzegi	17. Białobrzegi	18. Białobrzegi	19. Białobrzegi	20. Białobrzegi	21. Białobrzegi	22. Białobrzegi	23. Białobrzegi	24. Białobrzegi	25. Białobrzegi	26. Białobrzegi

Akademia Lamska czyli Liceum

Musli Rozne.

Dla podwyższenia tych szkół

1mo Treba ich wyjąć z pod Opiekli Królu Ekonomicznemu y sergólnie sam Ordynat powinien się niemi trudnić.

2do Stan profesora trzeba wyznosić a to 1mo przez podwyższenie pension dla wyrownania profesorow Lamskich z profesorami przy innych szkołach będących w kraju. 2do Ma-

żyć im we wszystkich obowiązkach poważeń dla funkcii y osobistych zasług. 3to Harach ustanowić, aby

takiey perzji sprowadzali się mogli po drugiej służbie ich Cesarzowy urzędniczy y profesorowie. 4to Aby

w wszystkich interesach do Ordynata prosto się udawali y od niego odbierali zalecenia, pochwały lub nagany. W niebytności Ordynata aby swoi sądania, Raporty &c. Szkoły y Profesorowie oddawali w ręce Przeworskiego nad Akademią czyli waczej Plenipotenty mojego do zastępowania Ordynata w tego nie bytności.

Ustanowienie Komitetu czyli profi dla dochoch szlachty polskiej, galicyjskiej y innych officialistow w powołaniu nim Ordynata przyjmowane być iest konieczne potrzebne,

cał Jana Lamskiego w fundowaniu Abactwii Lamskiej był dla nauki szlachty.

Terazem lepiej żeby szkoły same się rozprężyły y takto raporty oddawali Ordynatowi, lecz pierwszy trzeba się na tym ramyśle żeby w tym dobry zrobić ~~plan~~ rozporządzenie.

Najpierwona ruka iest wyjątki przywileji Kuratori. Co zrobimy ustanowić formatuoci, formy, potrzebnę dla zachowania wady y powagi Kuratora. Tym więcej Kurator będzie miał władzy tym więcej dobrego czynić będzie mógł. Tym więcej jego władza będzie miała powagi, tym bardziej wyznosić będzie mógł w gorsz szkoloty y teguzi udułic' Konsyderacji.

KRASIGZYN

2
Ustawa Akademii.

Przydanie Profesorow y metrow
do nauk ktore brakuja.

Szkola Rysunkowa, is do Rysunku
Osoby, Landmasta, Architektury, ^{Cywilny} Geometry
~~cywilny~~ y ~~innej~~ architektury Woytkowej.
Sztuchowagial.
Leby prawa uczye. to mysl.

Chirurgii y Medycyny. to mysl.
Veterinari: czyli bydlat lekarstwa to mysl.
Rolnictwa.
Nauki Lafrow.

Metrow do Jezyka Polskiego, Fran-
cuzkiego, Angielskiego.

Do Janow, Fichtowania, Do Balowa
wtocha, granie w piskę poniewaz
dosi kartowne nie ktorym tylko
pozwolone będzie w Balaw.

Koniu przy mozy będzie miat obowiaz-
zek uczenia w Raptoweli studen-
tow z Konwiktu.

Bywami Studentow si nas na
wzrostach y Balach ~~o~~ utowien ich for-
mowac będzie.

Plenipotenta Curatora
Obowiazki. ~~Przetozony~~ ~~akademii~~.

Osoba wyznaczona przez Ordynata
do opiekowania się Akademią
może być Bibliotekarzem. Jedynak
wzrony w naukach najpotrzebnych
są dla Bibliotekarska, y maig
wiadomości o werytych naukach
oficynie tych litera są w Akade-
mii traktują.

Powinno być erdek obywatelny
szacunek umięcy sobie riedna
y powaga przywoit, umięcy
utrzymać. Języki Polski, Łacinski
Niemiecki, Francuski posiadać musi.

Tęto Obowiazkiem być powinno
Licium według przepisow utano-
wionych ^{których umięcy} ~~których~~ profesorow pilno-
wać czy obowiazki swoje pędzić
czy dobre uczę, czy wybor
księzek do użycia roiszodny
czynić y otem pępraszć raport
czyńić ~~komuś~~ Ordynatowi. Wulkie piśmie
do tego podpisu wygotowawć do
szkolnych interesow.

Nauki dla których oddzielne metro-
nie są trzy mian iako język Fran-
uski, Architektura, Rysunek
powinny tenusamemu podlegać
porządkowi.

Na premia rozdawane mieć che-
księzki wyterm uczeniu na
którychprawach wydrukowane być
powinno ić stuz, za premium.
W rozdawaniu premiiow w tych
naukach ten sam porządek uwada-
ny być musi iak y w Lycium.

Cięg. Obowiazekow ~~kuratora~~ 5.

Korrespondentia Curateli utrzymy-
wany być ma przez ^{Plenipotenta Curatora} ~~Plenipotenta Curatora~~ kancel-
laryi Polityczney ~~y w tymże kancel-
laryi~~ piernie z Forona być. Korda
Nota, korda piśmie podpisane być
powinno przez Przetozony Rad
Akademii. ~~Inkretar referowaci~~ pis-
~~ma~~ w kordy wrony tyerzery sie
~~nauk lub porządki akademii do~~
~~Przetozony w storunku zai~~
~~referowaci~~ ^{referowaci} ~~Przedy~~ Ordynacji.
Porwalaiq sale dla Normalnych szkół
w Akademii iadać moina aby nam
szkoly Normalne w rok oddawaty
takie raporta iak y inne szkoly.
Przetozony powinno wglądać czy
dobre uczę w szkołach normalnych,
czy wrony do pisania są dobre
y piękne? Czy język Polskiego, niemie-
kiego y polskiego Łacinskiego dobrze uczę.
Ordynat jako kurator perpetui
sam ile moimosi powinno ić
trudnić o szkołach kadawnych
ko sam wosytko podpisować
nawet gdy nie iść w Łamawie
do swoigo podpisu powinno
sobie karać przysetać piśmie.
Tencie plenipotent Kuratora powi-
nim go zastępować w iego niebytno-
ści y pilnować ~~w tymże~~ ~~ekskuzi~~
przepisow kuratora pod tego
bytności. Dyrektoria będąc w
szkolach powinno być pod tego
zarządzeniem.

4. Ciąg. Obowiazkow ^{Plenipotenta} ~~Radcow~~ ~~megaworu~~ do Akademii

Teniz powinien rok rocznie podawac Ordynatowi potrzebne księzki do nabycia, mialiny i inne i inne widoki drzew do polupienia szkot.

Co rok w Raportach zdania swoje o profesorach dawac, ktorzy nie warci byli na daszawaniu, ktorzy sa chca ni byli powinni. Narescie on trudnic sie powinien wyprubowaniem subiektoz szkolnych na profesorow.

Profesora nowego przyjmujac nalezy z nim kontrakt zrobic taki aby mialy lko lekcie w Akademii.

dawac mu nad nie wymawiac sie od innych zlecen szkolnych do jego talentow ktore by mogt od Curatora odbierac. Jakk na przyklad trudnic sie jakiegoz cegci w Kollegium. Dawanie lekciei partykularnych moze Precision. I. Pisania roznych pism, Dziennikow, Homaczenie roznych pism.

Plenipotent Curatora powinien Examina siala attentowac i ofsz Ordynata reprezentowac. Ordynat zas pod bytnosci swojej w Zamku sium tak w crafach examinao lub w innych powinien crafum fcao byc lub extraordynaryjnego zgdać popisac, dla przekonania fil o stanie szkot, a nay bardziej dla przekonania ich mieno o to stoi.

Liag: Obowiazkoss ~~Przewodniczącego~~ ^{Plenipotenta} nadto Akademii

5.

KRASIŃCZYN

Liag Obowiaznow ~~Przedstawiciele~~ Akademii
Bibliotecznej w porzadku uszyci' aka-
demicka y Ordyuacka.

Sposob urzadzenia Bibl. tak aby
Kozdy wygodnie mozt czytac' w leci
y zimie, a zebym jednako krigzki
sja ^{nie} pruty, zamieszane nie bywaly
a nay bardziej zupełnie tracone.

Stempel na krigzki zapobiedz
kradziezy.

Nie porzwalania pozyczenia, zamia-
nom y kradziezy lub zgubie.
Stancja dwia y wygodna blisko
Biblioteki, jednako oddzielna,
wyznaczc' trzeba na sale
do czytania, ktora powinna
by obok mieszkania Pretorskiego
byc'.

Weryfikacja w Racma Przewo-
znej tak Biblioteki, jako gabi-
netow fizycznych, Historii Natu-
ralnej, Szkoly Pysunkowej, Matka-
C. plenipotent Kuratora robic'
bedzie, leci wraz z dodanym sobi
z kancelarii Ekonomiiowej ofebry
y takowa weryfikacja co rok po-
winna byc' skladana w Archi-
wum. Co tytko ~~by~~ by sie okazalo
zepsutego, lub straconego ma byc'
przez profesora najniezys to rzecz
post swoin dozorem wroczone, gdyz
fundusz publiczny iest vrazo swiet-

7.
szu i' u, jako mozt party-
kularny. A no wozai' nie
ma unac zuzyciu, y p'isk-
ni captikaciami zbywaj.

Drukarzin.

Gdy ludzki są rocznie statki z mi-
matym kórtom do Drukarzin, wypad-
cia gnać z niego ich naj miński ko-
rzy, tak aby cały rok nie prozno-
wata. Intra ta z niego powinna
iść na szkoty. Gdyby była bardzo
dużo, nie mogła by wracać
cały zimowy pruc skarb mo-
awansowanych, czyli bardziej to-
nych na szkoty.

Plan mojej do rozknewienia Nauk

1° Polepszeniem Szkol Zamoykich tak
nie sie tak aby te szkoly byly jak
najdoskonalszych w Europie, spoli-
wia co do nauk umytlonych.

Jako fizyki, chemii, Matematyki
Mechaniki, Hydrostatyki, Historii
Naturalney, Budownictwa, Architek-
tury, Geografii

Tak aby ze szkoly Zamoykich wy-
chodzić mogli na wszystkie wydy
cywilne naj wyisze, ludzi szlache-
ckie do ministerium nawet. Ludzi
do woyskowosci. Obywatel kraj-
owi umytloni y swiatli. Muzi-
kowie uczeni szlacheckie na prosto-
row. Ludzi szlacheckie na gwiazdki
partyktulane. Dobry Robnicy.
Architekty, malarze &c

2° Muzie przy boku swoim
ludzi umytlonych ktorzych tade-
by muzyka porozkuzyci, wyci ich
chee dla uctwienia diat ele-
mentarnych i zialy ich nie ni-
w izytku nie umieckim y gram-
matykiem do nauki wyci wyso-
siorych lub tyzko dla wskaza-
nia mi tych diat ktora kai
Tomazaji na to przyistawie
Adamcewskiemu. Te diata
bude w Drukarni Zamoy-
skiej wychodzić; ktorzych
wielkie szlacheckie rozkuzyci y w
premiach rocznie uctwienie
rozdawai bude. Oprocz tego bude

na prudas w formach y
oprawyach polownych dla toya
wizszego zachycenia do rozkuzyci.

KRASIŹYŃ

3° Tym i osobom kai wyci
doktorem i zycia Jana Zamoycki-
go, obrac i zycia wielkiego uczeni-
ktory sie uczeni y naukow
powin, ut nie moi tyzko wra-
dai w dany niedozego uczeni-
chee nastadowania.

To i zycie przy umytlonych roz-
mactwom byciai razem w pra-
miach rozdawane w szlacheck
z jego wypaniatosci wyttawianych.

4° Wszystkie prozie diata bude
wychodzić w izytku narodowym,
to iest iedem sposobem tak mielki
narodowi jak narz z upadkiem
wylodoyi

5° Diata w edyciach klasycznych
pakiet edyci. po angielzku na-
zwanych szlacheckie polownicze.
Moim by na wrot angielzkiech
pudatka prudasai w ktorzych
byty Dykcionary izytku polskiego,
Dykcionary polski y grammatki, Dykci-
onary polski y niemiecki, Dykcionary
wielkich ludzi, ykli bystarym
geograficznym Dykcionary y gram-
matyka geografianna.

6° Gdy w ymieniu moim wiele
porozkuzyci z wysoce wielkich
starych liany mozy tyzko i zycia

dobro wypisać Kain. y do tego
Stooryjskiego wycie.

7mo Wszechnie Wielkiego Jana
do wypraw chęć za dowoś Stoory-
oryjskimu zleceć opisać historyę
Kain wszechnie miast ordynacji.

Kosciotow & w ktorym wiele oko-
licznosci do Historyi polubienstwa
gajnych się a mniem manych
znow dowoś się będzie. Jako grób
~~Stooryjskiego w Krasniku.~~ Ten cyp-
ski w Krasniku.

8mo Historyi uniwersalnej na języku
polski prutomanji Kain.

9mo Woiacow w koto swiata uide-
wanych caupsta.

10mo Druka o Ekonomie politycznej
w całe w krajach naprzec nie man.

11. Gdy szkota & Anina dobro ufan-
dowawz będzie iadnego postaroznego
nie sprujime ktoron by w niego pro-
sat kielka nie by.

Bibliotekę w Szkole Łamoych
 kompletnie tak aby była jak naj
 dokładniejszą ile byj moze co do
 nauk y oskodzić wyi wspomnianych
 Kabinety fizyczne, ^{Mineralogii} Laboratorium
 chemiczne, skład machin mechanicz
^{prod. Botanicyzmy} cznych, hydraulicznych i jak
 najdokładniejszą uformować wie
 Sztuczno Korte, ani pracy.

W szkole Rysunkowej także im
 mam piszka wzory i alie i adca
 szkole Architektury w Europie
 niema. Co do Rysunku oplaty
 Statuow gipsowych naj lepszych
 mam wielki bidak ktorych
 czesci w szkole, czesci w Patacu
 moim bedzie, y rownie stuzyc
 bedzie uczniom. Co do malowania
 Inetr bde dobrym malarzem
 iak potrafi dobrze rusunku
 nauczyć to malare sie Tatus
 nawet bei wzorow uformowic
 gdzi wzory niy pnie genius
 nie go wydoskanalac, Korden
 ucien chce nastadowac traci
 swin oryginalnoii. Co do kamo
 mi ktorow w Patacach moim
 znaydowac sie bde malowanie
 choi w maty bidak ale dooko
 nate mozna gust uformowac. W
 Kollegium jest jeden piszku obrac.
 Co do styciu kopiersztydow ni
 mata bidak w moiej Biblio
 tekę sie znayduje

Biblioteka Szkolna iedyne
 na wytele publiczney poswie
 cona bedzie, y tylko wytymie
 w niy diuta miwiec sie
 bde.

Biblioteka Ordynacha bedzie
 oprow wytocznych namk diuta
 posiadac, iwie wnythie diuta
 przepysne, y Periodyczne.
 Kolekcja medalow, monet, anty
 kw

KRASICZYN

Moja partakularna Biblioteka
 kta bedzie sie skladac z jony
 cznych diut z diuty Biblio
 teki, y z portafelaw, papierow
 do roznych moim zatrudnien
 stosujacych sie, y z knig
 ktore w diuty Bibliotekę
 umieszczeni byc niemoga.

Biblioteka Ordynacha bedzie
 pod kluczem osoby jony boku
 moim bdacy, gdzi stuy tylko
 dla moiego wyicia, lub za
 szczegolnym moim pozwoleniem.
 Naprzyklad pod kluczem
 HP Chatigni, tego samego ktorę
 y Biblioteki Podczamcy mo
 sobi powierong dorow. Moze
 Staworzyńskiego bedie moim
 wice Bibliotekarzem zrobic,
 Biblioteki ordynackiej, albo
 Adamczewskiego.

Bibliotekarzem obowiązkiem
 będzie oprócz utrzymania
 Bibliotek, czytania nowych dzieł,
 i periodycznych dzieł dla infor=
 mowania mnie o nowych wynna=
 łazkach które bym mógł do kra=
 in naszego przystosować.

Przeto które chcę mieć w Zamo-
sian wydane.

1na Dziennik przez kilka profeso-
row pisany podzielnym na kilka
artykuły, które są następujące.
Kalmiństwo, Nauki y rzemiosła,
Literatura, Historia czyli znaczące
wypadki zeszłego roku. Takowy
dziennik będzie pisany w jeden
artykuł po niemiecku, drugi w
innym języku, a wydawanym w
języku polskim przez Sdanczewskiego.

2de Kalendarz Ekonomiczny in 4to

3ta — Kieszonkowy z kopersetykami
dla ludzi światowych umiarskich
w nim mogą być także również w je-
zyku polskim.

4ta — Kieszonkowy mod roznych,
czy to stroina, czy mubli, chwipisins.

Widoki dla rozkreswienia Nauk ucietywnych w naszym kraju.

KRAJOWY

Polka zginęła z powodu smutnego
 dla polaka do wzmiarkowania,
 a ci' nactto prawdziwego. To iść
 i' i'cy na ludzisko & datnych
 bratowato. Między od dwóch
 wielow w kraju trwający, ni
 uftanne zaburzenia tak z zagro
 nierny, iakie z wewnątrzney pro
 smoy pochodzą, zniszczyły w
 Polsce wszystkie dawne z bawim
 uftany. Odmianna czaśow samy
 cy, kowia w Polsce polepszenia
 dawnych ustaw, albo one-
 kiem aniszczyta, kapsuta, lub
 narępie zachowata, gdy i' i'cy
 czaśy terarniejsze wymagaty.
 Teraz i' i'cy nie nie zostai iak
 tylko stodric' ile mowiosci stan
 oddzielny obywatela. Między in
 nego sposobu iak dać tawoi
 wydoskonalania si' w naukach
 polakom, aby byli w stanie
 w swoim własnym kraju
 urzędy posiadać, na szacunku
 cudzoziemcow sobie zastęgiwai,
 y onych ^{szacunku} ^{strzymać} ~~zachować~~

Tym sposobem będąc powiazani
 od wzgardy ocaceni, los ich
 będzie sto dozym.
 Gzryka niemiecki przed lat 30
 lub 40 był w obawie, iż nad
 nim francuzki wermia gosc,
 gelyi' tak wiele dobrych dzieł

w francuzkim gzybku wychoz
 drito i' koiden estowik lubiqy
 nauki musiat si' onego' ucy,
 sposob dla ocacenia swego
 Gzryka znalarli niemy bar
 dro fatwy; wucili si' do tta
 macunia drit francuzki
 kiedy i' i'cy byli i' i'cy witanie
 emulowaniu w naukach
 z francuz. W krotce wnytki
 dobra diuta rozpaty na gzyk
 niemiecki pretoriou, y i' i'
 niemie i' i'cy potrzebowa
 obago ucy' si' gzyka dla
 doycia do tego stopnia
 nauki iak za granicy. Drit
 i' i'cy wychodzi dicit i' i'cy
 wile ma i'cy troike reputa
 cii i' i'cy w praingu i' i'cy
 kilka na gzyk niemiecki
 i' i'cy było pretoriou.

Tego sredka ucy' naley
 dla zachowania gzyka
 ucy' tego. Lur gdy i' i'cy
 tak daleko w tyle zostaiemy
 w umiastnosciach nay potuz
 bniysze sz kowiki elementarne.
 Aby stopniami prowadzić.
 Co i' i'cy potrzebniyszym i' i'cy
 utozenie dykcionarza polskiego
 choc' malego w gatunku Boiste
 francuzkiego aby sturyt za pra
 widto piszonne y ucy' i' i'cy

nowe dzieła polskie. Dziś niema
nie trudniejszego jak poprosić
pisarza, wiele bardzo wyrasow
brakuje, a to z powodu iż ko-
żden wyras niema dobru okre-
szonego swaigo waloru. Jeden
go używa w iednym sposobie,
drugi w innym, y iedni w
krotce nie robią dyfiusnawra
ktory będzie reguła, iż ych nasa
nigdy nie będzie doskonalszym,
a nawet stania się ułcecznym.

Wiedni dnia 30 gbra 1808.

Mysł wydania Synonimow Pol-
skich x dań tym napowu zastąpić wy-
danie Słownika. Od dawna miałem
to w myśli, iednego wieczora w pod-
samym gdy była Kiriina Wustembur-
ska, Matulewicz, wistliwym się do
wtorenia na karcie francuskiej
Słowo podobne znaczenie mairycyf
a obok polskie wyrazy im odpowia-
dające. Po wyjędnie Matulewic
wistliwym się do tłumaczenia Syno-
nimow Abbego Girard. Rerickawony
się kindy obrat coś wygotować.
Matulewicz bardzo pieknie romie
synonimow y razem podobiebiaia
dawnom przysto. Kiriina wustem-
berka poetyka. Lecz na resie sama
wy smata iż nie należy iż pisarce
poetyki ale iah niaz iafnia do
rozumienia, swoim porotto macry-
liwym iah kiltka, to wmyst to mam
rebran. W tym jurna iafien na-

stajite, wyiechatem do Hamowia z
tamte d do Wiednia y ozen zostata
pnerwan, ab nie opuszcour, za piew-
wym siechaniem jej, myde ta syno-
nimy, ktore za rabawę roirycykowę,
w towarzystwie uważany by de mwa
kontynuowai. Mniey onaike oymy ity
iaych w uprawie trudno iest samemu
wyrasy oienisowai, lecz będą kiltka
iednym drugiemu poddaie słowo y bii
pracy stornawy jej.

Przekonany iestem iż tym sposobem
zrozumiane Synonimow będą się iay-
kim francuskim porowai, ale o to
iednie aby attention do nich publicum
wzbudzić, była by ras wydawa byty,
softana poprawiane, usupatiana y
nawisai do kiltka iaych y moie tylo
pryjetny uuy nis co do bry Słownik.

Poud kiltka laty bytem to synonim
porunt projektowi moich rhot, lecz
roboty tego byta grubo, zdai mi się
iż ofoby sursiatowe do takiej emponi-
sz sposobniwy. Gwest iah iest bardziej,
wydoskonalszym, kobitę ofobitnie mair
gwest delikatniwy, lepiwy cwiis, cini
kwidego wyrasy, chociaz by iż zygła do-
bry nie posiadaty.

Rząd. Ordynacji.

Rząd.

Ustawa Rządowa.

Dziście maiektka iiff Rządca onego. Ser
gdy sam wydobac' by nie mogł, ustawa=
wie rząd. który imieniem Jego Rządu
Dobrami.

Wy pada co Roku examiniowaci krym=
nosici Rządu, aby byci przekonany
o jego cymnosciach cry dobre y
stusane lub rdworue. Dla tego
konieczna potrzeba ustawy lustracji
Ser ta powinna co Rok lub co 2
lata z odmiannych osob sig składowac
Punkt uay piierwszy ktoru w
baczności miec' trzeba iiff ucinu
nie wdoscian, ktorych nigdy
obronic' zapadnia od chwoni
officialistow y kofeprow nie
iust moan Dziście, Ser przyuay=
mnie tyto ile iust w iego moay
do tego dżeci' powinien. Dla tego
kordemu przystem wolny do
siebie kstawic' powinien, y z
korduy i uplihi raport uerznieuy
mu bydr' powinien poru ofobe
do Rządu nie nalezica ten do baka
iego przywizana, y imu z
swoim ludzkoii anaismz. Rozykt
dy kary za skrywdanie wdoscian
surowe powinien dawac', aby iedem
przypdek imu wiadomy bez'
karmie nie uszedł.

Do Examiniowania cymnosci
Rządu, ofoby wcale oba y
z datnosci znane uizywas
trzeba. tak nawet aby Rządca

lub Rząduy wiadome nie bydo. Leby
do nich przystemu nalezi' im
mogł.

1811 Augustum

Administratorem Kridy sta dobr
znacznym lub malych wiez
wikta obom byci powierzona, ab
jednym tylko. Dem nakhij taka
kontrola ustanowic aby nadzycim
nie bylo, albo przy najmniejszym
tych w krotce doyci mozna. #

Bedzie tedy Kridya czepi plenipoten
tente generalny. Odwizgo zabrania
odbirai beda co do Ekonomiiomych
interpon dwuy administratorowi,
co do prawnych Plenipotenti Domowy,
co do politycznych dwuy, toruy lub
certowch zastupow woysta, sista ich byci
wyplywa. Co do Lafow dwuy nad
berricowu, lub dyrektora ieden ieden
bycie na wszystkie Lafy.

Sepie plnia iednego wyznaczonego
w miastach odbywai sie beda tam
godis podnie wnioskami Kridya Gen=
ralnego, teraz w Lwowskim, tam
archiwiz Kamullerz. Na Sepyach w
Ekonomiiomych przedmiotach beda dwuy
Administratorowi y Sekretarz, Kridy
beda teraz o Lafy przy wotani co=
stana nadberricowu dwuy, Kridy o
Kafsa Kafsa, czajem Raach ministre
w materyach politycznych zastupij
woysta, teraz is powierzeni by zastawai
w miastach pod dyktando dwuy administratorowi,
torow,

Kridy respective swego; w Palsi tyceyde
materyach plenipotenti domowy powi=
siam byci wywazany na Sepy.

Plenipotenti generalny dwuy dni, iedna
kono protokol si ustanowic y wywazy
przytomni podpisuic, Kosdenni wolno
ist swoje reflexia w protokole za not=
wai; inny odpowiedzialnosc druzi
z Plenijs. Genral. podpisuic teraz ero=
bierai sway. Uwage robic nakhij wikta
sai inny dogodniejszy srodki.

Interpona prawne traktowia si między
Plenijs. Generalnym y Domowym, czajem
względnia do potrody wywazany byci
moze zastupca ktory woysta, archiwizta
iubli ist certowch adatory.

Zarządzenie dobrami ziemskimi
powierzyć, lecz zachowai robic powiniem
uaminiowanie sciaste czynnoscii zasa=
draiczygo. Kontrola w Dobrach znacznym
ustanowic nie przed bierictwo iubli wyz=
szych officialow przyjeciu lub odpra=
wa od druidica zabici mi bycie,
Prowniziatko nadgodq y ukarawia.
Ustanowicni czepni egolucii na
cety rok z gory.

Archiwum, gdzie byde powinno
rozdzielone na trzy części to iść
na Archiwum do Znteressow
prawnych, 2do do Znteressow
Politycznych. 3^{cie} do Znteressow Eko=
nomicznych. Tym sposobem
iaden Archiwista ieden stroi do
utrzymywania oryginali. Latwiej
w iednym Archiwum porządek utrzy=
mieć iak w trzech.

Rząd.

Departament Interesów Prawnych.

Urządzić ten Departament tak aby ieden
 odbierał od adwokatów y Plenipotentów
 Raporta y mieć one co miesiąc
 przesyłać. Ten ieden wydawać by
 instrukcje y dyspozycje innym.
 Subalterna iednego koniurnika
 przyjąć trzeba, który by kiedyś
 mógł zastąpić Rządcę.

Żądać o podanie sobie papierów
 które kiedyś mogą być potrzebne
 a których nie ma, abym racieś
 zaraz kuwresendę zrobić karać
 w Mięscach przyzwyczaję gdzie
 te papiery znaleźć by się mogły.

Rząd.

Departament Lekarski. Szpitale
Ordynacyi.

Doktora koniecznie jest potrzeba,
który by był na czele szpitalow
y szpitalow Ordynacyi.

Aptekę swoją mieć w Łanochach
lub w innym mieście. Forma
Kontraktu jest ułożona.

Kobietę która odbierać będzie
trzeba choć po jednej w Ordynacji
szpitalu osadzić.

Departament Geometryczny.

Ten departament chociaż jest tylko do czynu iednakowo nay większy iest wagi y nay większy baczności wymaga.

Dla zrobienia Mappy Dobr tak rozległych iah Ordyuacja podobno trzeba będzie się pierwszy zrobić przez iednego Geometry a potem kilku karac' moim pomiar Roboty, lecz ieden musi odbierać roboty y generalną mappę z robić.

Kordecy Topwarke Mappa musi być oddzielna na potnia klesion y w rusz blaszany schowana. Mappa na mniejszą skalę zrobiona być powinna y w iedną kreskę wstkie in folio Oprawna, gdzie kordecy topwarke y kordecy miasta wraz z Tabellami gruntu y ludności Mappa oddzielna być musi. A dopiero na iednym arkuszu składanym y potnem podkleionym generalna Mappa całej Ordyuacji w tejże kresce umieszczyć będzie. Zdaje się że dla uprawy urzysiu Akademii Homogonij exic' by roboty na gronie im kontawic' by uoliado

KRAJECZYN

Rząd.

Inwentarze powinności Włościan.

Nowe inwentarze w laty Ordyna-
cji podobie' naley, taki aby były
z godem z krajowemi patentami.

Maiem przy musowym za mate-
piu niędra Okupowatemi. Nie odsa-
biają cęty paizoyem y inne po-
winności włościanie, a narucy
na wieś litadli

KRAJOWA

31 49.

Probostwa, Kolegiata, Fundacji Pobożnej, Ludobojii, szpitala
mińskiego, Publiczne.

Gdyż Nijda najwyższy występ ma
in nad wtosianami, w wyborze
onych bardzo trzeba być ostrożnym.
Moga oni iedni poprawie moral-
ności chłopow, od pianaństwa ich
pociesić w strymnie.

Reguta. Za czasu Nijdra od
początku tego roku 24. 11. 1805
probostwa nie dam dopoki nie
przyjmie mi poręki na piśmie
obywatela imienia Kucyka
za Nijdra iż starać się będzie
Nijda rekomendowany, chłopow
od pianaństwa odwoływać, od
tychże chłopow strymać żeby
wsie wysadili drzewami, nare-
sili od chłopow strymać żeby
szanowali drzewa sadzone przy
gościńcach.

ARADUZYR

Rołnictwo.

Dla w prowadzeniu w nasz kraj zagranicznemu kominurolu Rolnictwo, biorę na siebie gotowar Jannowicki, oddać go pod zarządzenie Hoffmana w kładaine na niego obowiazek skasowania ugorow.

Dalej sprowadzić chęć z Saxonii bogaty ch rolnikow na wiecmy dziedzienny wyusz w zborze. Ktorey sturzi bsdę zo wroz rolnictwa chtopom ten nawet y Dzierzawcom. Idzi mi si ziby wrytaniny byto nie na wiecmy wyusz ich otadzi ten na lat 20, lub y pidsisigt. Tak aby budynki iednakowo byto ich wotarnosiz, y przy wyjciu z profpdi pavinny byc o tarowane a przez Dzediica Kupione gdyby nadel tego grontu nichiat w Dzierzawcy pusać.

Dla polepszenia Rolnictwa mozna by z Wroclawia sprowadzić Dzierzawcom, o to bdy pisat mi zwotornie offiaruic Ryzskich sto na droge dla widzenia tego drinrowy ktore by dopiero na J. Jan 1806 wistli.

Dzierżawy.

Gdy z doświadczenia wynika
 jestem iż kolidem folwark wizer
 ucygni intryaty wypuszczenia go
 w Dzierżawę użeli na skarb
 go trzymać. Powtore iż ten
 sposób zmniejsza bidebę zatrud
 dnień. Wszetka w dzierżawę wy
 puszcii chęć. Tymczasem jest officia
 listwa na skarb trzymać folwar
 ki, ale strata Pana. Powiada
 iż w kolidym udrzele trzeba
 mieć kilka folwarków dla loka
 cii officialistów udrziatorzych, to
 się nie zdaie kowierem potrzebnym
 maime ich po miastach, przy
 Browarach lokować.

Propinacye. Browary.

Czyli by nie można w urzędach
gorzeńniczych y browary puszczać?

I dać się im w naszym Krainie
nadać iść zaniedbaną tą częścią,
y im by praca to zderżolowana
zostaty browary y gorzeńnicze, a
nawet nie istem przekonany żeby
na tym bytu strata na sobie
trzymać.

Podać sobie muszą karać gdzie
by można iść iabie browary
dure postawić. Jakiś przy koi-
dym miasteczku, a może dla mi
nawet pogranicznych można by
piwo robić. Dla tym pewnie-
szego rozlewu piwa karatem
w kontraktach Dzierżawnych
umieszczyć strofy gdy kiedy po
karumach piwa brakowało.

Tego sposobu używali Dzierżaw-
cy który propinacją gorzeńniczą
na sobie trzymali, aby chłopa-
przymusić do piana i tawa, aby po
karumach ani wody ani piwa było.
Powiedzieć im dla propinacii
trzymać potrzeba folwarbi na
5 Karb, ta racia iść porozumieć
nie warzący owym częścią
okazać się intrata browarowa gdy
za piwischę gotowe kupowane
będzie z boiu. Gdy się browar
Angielski uleca starych białych
ta wzrosł wszystkim browarom
y na ten koszt były się stawiać.

Inwentarze Bydła wroclkiego.

Wszystkie gatunki Bydła polskiego
 Krowy przez roidawanie
 Bukhaino Tyrolskie. Skłoni
 ich się roidawanie, angielski z
 Podzamczem porob. Dwa krowy
 które spowodować może. Konie na
 podwarbach jover trzy mańi sa
 innych tylko kłau rotych y iden
 go ogiera na iden adriat, kto
 re ogier y ctery z mańi owie
 dawne.

Cypli iść ruma wrytoma w
 Dreźnie wrych podwarbach mići swoy
 inwentare niewmiertelny iść kwoty
 która iść mi udey dawetom.
 Tym czasem profesorom daję po
 jednym Tyrolskim Bukhaino scani
 wry go które niewmiertelny y
 zawn lat 4 mići powinim, co
 rok od idnego bukhaia popopor
 dawai powinim skarbowi idna
 gatowkę lub cze ornacous za
 nią gdy by mi byta picheca.

Moim by popoporom owie
 dawai po tyżym lub wrycy, krowe
 Krowe kłkaduist den tabi popopor
 miewiat by na procent w miom
 skarbie lokowai wartoi tych wrycy
 dla pewności. Pieniqde lokowane
 mogt bym na kupy dobr wrycy. To
 wrycy to raptanowimie potroeb mi
 niceli się a decyduim, aby się nie
 wplytai co kptoresa. L daję pi
 in by to byt sposob powrykrowania

maigtha, które powrykrowanie albo
 rindobrym potroebnym, gdy się go
 tak mańi rindobrym potroebnym
 porobani Dobr w Prawiech y Kra
 one Ropii a piniqde za nie
 wy expenrowawszy.

Pomyktad.

W Inwentaru w Dobra za dierzawionu
 Kłady Summe 200.000. — — 500.000.
 2 wrycy mańi procentu prymawimie
 iden lub oim od sta wry - suma
 bricimie y dobru lokowana.
 Popoporawie składaję do mowiy
 Kapy 20. — — — 500.000
 dla bricimie istoa od ktorey ia
 ystacy 5. od sta — — — 25.000.
 Kierpiny dobru 20 20. — 500.000
 od ktorey powinimie mići prym
 wrymimie 6 od sta, a oprou tego
 wartaci dobru co rok się zwrykrowa

Fabryki Ekonomiczne. Budowla.

Co tylko stawiać się będzie w Odynaniu
ma być nie z drewna lecz murowane,
albo w Słupy murowane, albo na
reszcie na podmurowaniu. Reguta.

W Zamoykim mitynie koto są zatopione
tak iż na jansonicki mityne woda
iść nie może y w bok iść jansonem
daremnie. Dla tego dają się koto
duże pod które woda iść ma, uwaga
na to mieć truba iść na jansonicki
na pottera Tokia podnieść chęć wody.
Woda rai cała na jansonica iść
będzie, z boku ~~dawa~~ dany będzie
iż tamy upust aby pod czas wielkiej
wody w jansonicki woda nie
była. Dyporycia wydać.

Na wszystkich Karumach murowa-
nych, fol warokach murowanych,
Domach skarbowych po miastach
murowanych, szpihlach murowa-
nych po miastach, Bronowach
Murowanych będą dane herbry
na kamieniu y napisy

Gdy fabryki Ekonomiczne iedynie
dla użytku stawią się, przy jed-
wamie innych ma być wyrazono
co kosztować będą y sile rybnem
przy nosić mają.

Gdyż i w ordynacji znaczna
jest liczba sukienników w Jano-
wie, Srebrusynie, wyexaminować
spółoby podniesienia i wina tych
fabrykantów, aby do większego sto-
pnia doskonałości ich przyprowa-
dzić.

Pał Dyrchliuz, Jtara Pałace.

Sadownia. Fabryki w Ogrodach.

1802 Roku Jedna osoba to jest H. Stejnowski utrzymy-
mywać ma expensy ~~fabryki~~ ^{w Ogrodach} ~~fabryki~~ ^{pracy}
Lamowiu y innym dawa będzie instrukcje
y dyspozycje co ma do czynienia.

Star Architekt będzie utrzymywał
regulę expensy na fabryce Dworu
to jest Pałacow, Budowli dworskich,
miej będzie pisarem y mow magistrum
niemiem pod sobą, Wymyślić fabryki
ma podawać plany z wyrachowaniem
kosztu, y czasu w którym stanąć
mogą, na br tego zaory tym być niema.
On sam starać się ma o przyspedobienie
materiałow do tychże fabryk.

Tenże stawiać będzie w myśli fabryki
w ogrodach, y na iego regulę powołać.

W Sitanicu stawiając Orangerię
w dwudziestu lat po śmierci Jana
Lamowskiego, jego cioniom poświęcać
ty surny ty iny roślin. Napis nad
Kolumnadą, Atosowny będzie. W Janey
Oranerii będzie sala w środku
ktorey będzie dury wazon marmu-
rowy. Posadzić marmurową
do tego salonu z skrakowa
srowadzić. Butelkę w fundamencie
narozny werox w ktorey będzie
pismo, moy portret y co zebrać będzie
mogę iekawego.

Co rok trzeba karać znacny
lidrbi tarcie, Balow w srebrnego
Druwa przy posabini aby mieć
znacny zapas na cete ryca y
swoich następcow.

KRASICZY

Dwor. Fabryka Mechanikow Angielskich.

311.
49

Wloknia sie w Zwierzynie, gdzie
bedzie y ciestow y kiedastwa y
mosiadelu fabryka, dla Robienia
Machin gospodarstwie, y do
Patacow.

Cata ekspens na nich na moie
konto, co dla Ekonomiki robit-
nymy bedzie przez Regd Ekono-
miczny, kapitalnymy bedzie
co do Patacow przez Htera
Architekta utroymien, tego
fabryki dworskie, a tak ohaci
sie sitta ci przemisluiy Angielscy
Kortaj y iaki unytek a nich.
Byda takie y na predas' robie'
dla w prowadzenia hu utytko-
wi krajowemu machiny nie
znaiome u nas.

Janowia naszorb biore y taku
sie wystawi mtocornia, sien-
karnia i czy wodna cywotowa.

Gdy Browar Angielski na swoim kon-
to rachony, ptacii powinien Ekono-
micy za wszystko. Nawet czynsz
z chmielarni. Dрова. Kłosa. udr-
żona pańszczyzna.

Regulacja Browaru tak powinna
być prowadzona aby wszystko w
ten wchodziło. Piwowarowi od
czasu rozpoczęcia roboty w Bro-
warze nie powinna ptacii nie
być ten ~~o~~ obrotom mu,
pięta część czystego zysku.

Rachunek od kapitału wstoisnego
Budowl ~~o~~ Browaru sześć
procent, również procent muiy-
szy to jest 5 od sta od summy
wytorony rocznie na zapasy
browarne, co wszystko odtrzymuje
czystego zysku. piąta część będzie
stuszy w Nadgrody piwowara.
Jeżeli by się ten Browar udał
na ten czas większy postawić
Kazie w Kreszowie również na
moim koncie, chyba gdyby
tamten Ekonom był do-
stojnym i by się na niego można
spowierzyć na ten czas to by
Kazd Ekonomiemy zrobić.

Lamovicia
Tam będzie publiczny wspaniały
ogród

Z drugiej strony Botaniczny ogród
Jestli w Lamovicia zachowam
rezydencja na ten czas fruutoz
wy ogród za Botanicznym
wy padnie katorzyc.
Figarnie myślę w puszc' w
piękną ozdobną oranżerię gdzie
figi się zachowają a między
nimi będzie miejsca na roski-
ny Botaniczne. Jednako
naj dogodniej byrod Botani-
czny oddać się będzie z
drzew y roślin które pod
gotym niebem mogą się cho-
wać w naszym kraju gdyż
znajdą się w innych krajach

KRAJICZYM

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.